

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per email verzonden aan: cie.vws@tweedekamer.nl

DATUM
27 november 2020
KENMERK
B20201127JV

BETREFT
Begroting VWS

BIJLAGEN
-

CONTACT
Frank Bluiminck

TELEFOON
06-52473546

E-MAIL
fbluiminck@vgn.nl

Geachte Leden van de vaste commissie,

Volgende week bespreekt u de begroting Volksgezondheid, Welzijn en Sport met de bewindslieden van het ministerie van VWS. Duidelijk is dat de ministers en staatssecretaris ervoor hebben gekozen om voor 2021 grotendeels de bestaande planning en begroting door te zetten. Enerzijds is dit begrijpelijk vanwege de komende Kamerverkiezingen in 2021 en het feit dat nog onzeker is wat de gevolgen van de coronacrisis in 2021 zullen zijn. Anderzijds is er juist vanwege de grote onzekerheden reden om extra middelen en aandacht te besteden aan een aantal zaken. Daarom vraagt de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) u om met de bewindslieden in gesprek te gaan over onderstaande onderwerpen.

Mogelijke gevolgen van de coronacrisis in 2021

Anders dan we met z'n allen wensen ziet het er naar uit dat het coronavirus de komende maanden "nog niet klaar is met ons". Het is verwachting dat de coronamaatregelen zoals anderhalve meter afstand houden, bij klachten thuis blijven en de quarantaineverplichtingen bij contact met een besmet persoon nog geruime tijd van kracht blijven.

Zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg hebben de afgelopen maanden laten zien dat zij zich er sterk voor inspinnen om de zorg aan cliënten mét inachtneming van de maatregelen zo passend mogelijk te blijven bieden. Waar cliënten met klachten geen ambulante begeleider thuis kunnen ontvangen, is veel online begeleiding ingezet. Dagbesteding is bijvoorbeeld voortgezet in vaste kleinere groepjes, op de woning of op de externe dagbesteding met anderhalve meter afstand. Voor dat laatste zijn in sommige gevallen extra ruimten ingericht om de cliënten op afstand te kunnen ontvangen. Ook in 2021 zullen aanbieders flexibiliteit en creativiteit nodig hebben om cliënten binnen de coronacrisis passende zorg te blijven bieden.

Daarnaast zien we dat het in de huidige tweede golf niet altijd mogelijk is om alle zorg te blijven bieden. Onder andere doordat een toenemend

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00
E info@vgn.nl

vgn.nl

aantal cliënten (of hun verwanten) besluit om thuis te blijven uit angst voor besmetting of doordat de GGD zorglocaties sluit vanwege het aantal besmettingen aldaar (locatie gaat 14 dagen preventief in quarantaine). Het grootste knelpunt wordt echter de beschikbaarheid van personeel. Doordat medewerkers besmet zijn, klachten hebben en/of moeten wachten op een test(uitslag), zijn zij een aantal dagen of weken niet inzetbaar. Dit komt vaak voor, waardoor het beroep op flexibele krachten en collega's om die uren op te vangen tegen de grenzen aanloopt. Dit zet de zorgcontinuïteit fors onder druk, terwijl zorgaanbieders nauwelijks instrumenten hebben om deze situaties te voorkomen. Naast de zorginhoudelijke consequenties leidt dit ook tot grote financiële implicaties: inkomsten vallen weg terwijl het overgrote deel van de kosten doorloopt. Als er geen oplossing komt voor deze wegvallende inkomsten, dreigt een structurele krimp in het zorgaanbod, omdat aanbieders zonder compensatie genoodzaakt zijn te bezuinigen of activiteiten te beëindigen.

In het sociaal domein ontbreekt het sinds 1 juli 2020 aan een landelijke regeling voor de vergoeding van doorlopende kosten. Waar aanbieders uit andere zorgsectoren konden rekenen op een continuïteitsregeling tot het einde van het jaar, werden jeugdhulpaanbieders verwezen naar gemeenten om zo nodig maatwerkafspraken te maken. In de praktijk blijkt dat de beoogde maatwerk aanpak uiterst moeizaam of zelfs helemaal nog niet tot stand komt. Van een uniforme aanpak door gemeenten is überhaupt geen sprake. Om zorgcontinuïteit op de langere termijn te waarborgen dient de landelijke regeling voor de continuïteitsbijdrage die gold van maart t/m juni 2020 verlengd te worden tot het einde van het jaar 2020 én voor het jaar 2021. Hierbij vragen we niet om extra geld. Wat we wel vragen is dat gemeenten zorgaanbieders in het sociaal domein duidelijkheid en zekerheid geven, binnen de kaders van de contracten die gesloten zijn. Dat is een oproep om de budgetten die gemeenten al in hun begroting hebben opgenomen, daadwerkelijk aan het sociaal domein te besteden.

Wij verzoeken u daarom de bewindslieden te vragen om de landelijke regeling ter vergoeding van doorlopende kosten (continuïteitsbijdrage) voor het sociaal domein voort te zetten gedurende de huidige tweede golf en in 2021, omdat de maatwerk aanpak van gemeenten moeizaam of zelfs helemaal nog niet tot stand komt.

Noodzakelijke investeringen in de arbeidsmarkt

De tekorten op de arbeidsmarkt, de effecten van de groeiende inzet van ZZP'ers en medewerkers van uitzendbureaus (t.b.v. continuïteit van zorg) en de toenemende complexiteit van zorg (bijv. psychiatrische en verpleegkundige problematiek) verhogen de werkdruk voor medewerkers in de gehandicaptenzorg. Het is een vicieuze cirkel die het werkplezier, de kwaliteit van arbeid, de kwaliteit van zorg en het imago van de sector

onder druk zet. Wij zien dit momenteel vooral bij de zorg voor mensen met moeilijk verstaanbaar gedrag en/of ernstige meervoudige beperkingen. De coronacrisis versterkt deze negatieve ontwikkeling, door uitval van medewerkers en doordat medewerkers meer te maken krijgen met ingrijpende situaties, zoals agressie of overlijden. Hierdoor kan de kwaliteit van zorg en de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komen. Gehandicaptenzorgorganisaties spelen hierop in door, net als voor onze cliënten, ook voor medewerkers goede mentale opvang aan te bieden; hiervoor zijn echter extra aandacht en middelen nodig.

Daarnaast wil de gehandicaptenzorg de negatieve effecten (kostenstijging, toename werkdruk voor vast personeel) van de groeiende inzet van ZZP'ers tegengaan door te verkennen op welke wijze collegiale uitwisseling van personeel mogelijk is (zonder wettelijke beperkingen). Hiertoe pleiten wij ervoor om de vergoeding voor ZZP'ers wettelijk te koppelen aan een tarief gebaseerd op de CAO, waarmee onverantwoorde kostenstijgingen kunnen worden voorkomen.

Als gehandicaptenzorg doen we er van alles aan om faciliteiten te creëren ten behoeve van leren en ontwikkelen van medewerkers en barrières te slechten die dat in de weg staan. Onder andere investeren we in leerwegen en leereenheden, we versterken de dialoog als onderdeel van het organisatieklimaat en de arbeidsverhoudingen binnen gehandicaptenzorgorganisaties en we delen kennis via de VGN Academie. Daarmee zijn er overtuigende stappen in de goede richting gezet.

Wilt u er bij de minister op aandringen om extra te investeren in de kwaliteit van arbeid binnen de gehandicaptenzorg en hierbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de mentale weerbaarheid in de huidige coronacrisis?

Kennisinfrastructuur langdurige zorg

In de begrotingsstukken kondigt VWS aan dat de evaluatie van de *Kennisinfrastructuur langdurige zorg* wordt toegevoegd aan de Strategische Evaluatie Agenda (SEA). Recent bent u door minister De Jonge nader geïnformeerd over de stand van zaken van deze *kennisinfrastructuur langdurige zorg* (Kamerstuk 31765-519). Deze kennisinfrastructuur behoeft versterking om de kenniscyclus in de ouderenzorg en gehandicaptenzorg te bevorderen. Immers, kennis levert een essentiële bijdrage aan de kwaliteit van zorg en kwaliteit van bestaan. Wij vinden het dan ook een goede zaak dat VWS het ontwikkelen, verspreiden en toepassen van kennis stimuleert, naast het versterken van de samenwerking tussen alle kennispartners.

Dit bleek helpend bij de aanpak van Covid-19. Vanuit ons integraal kennisbeleid zetten wij ons als VGN, samen met onze kennispartners,

hiervoor ook sterk in, o.m. door middel van agendering, het leggen van verbindingen en het ontwikkelen, delen en toepassen van kennis.

Wilt u de minister vragen om ervoor te zorgen dat binnen de 'Kennisinfrastructuur langdurige zorg' ruimte is en blijft voor een herkenbare aanpak voor de Gehandicaptenzorg, die op draagvlak kan rekenen in het veld, en daarom in samenwerking met betrokken partijen moet worden vormgegeven?

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid deze brief toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Frank Bluiminck', with a stylized flourish at the end.

Frank Bluiminck
Directeur